

Lan man về Tết

ThS. TRẦN MAI ƯỚC

Đại học Ngân hàng TP.HCM

Mới đó mà đã gần hết một năm! Nhanh thật, thời gian trôi nhanh cuốn theo bao bề bộn của cuộc sống. Những tháng cuối năm, với bề bộn công việc nhưng người ta vẫn nghĩ nhiều về cái Tết, nghĩ đến việc sum họp gia đình, trong số đó, với nhiều người muốn được khấn vái trước bàn thờ gia tiên, thăm lại ngôi mộ hay nhà thờ tổ tiên, đối với nhiều người xuất thân từ nông thôn, kỷ niệm thời niên thiếu có thể gắn liền với giếng nước, cây đa, lũy tre làng, mảnh sân trước nhà, đám ruộng, con sông, mái chùa, bến đò... và “về quê ăn tết” đã trở thành thành ngữ chỉ cuộc hành hương về nơi cội nguồn, nơi chôn nhau cắt rốn, nhất là những người xa xứ, xa quê hương như tôi.

Chúng ta biết rằng, Tết, mà đặc biệt là Tết Nguyên Đán có một vị trí rất quan trọng trong đời sống tâm linh không chỉ của dân tộc mà của mỗi một con người VN cụ

thể. Theo truyền thống của người Việt thì năm cũ kết thúc vào ngày 30 (hoặc ngày 29 nếu là tháng thiếu) của tháng Chạp và năm mới bắt đầu từ giờ Tý ngày một tháng Giêng. Tết do chữ Tiết mà ra, theo Âm lịch, trong một năm có nhiều ngày Tết, như Tết Nguyên Đán hay Tết Cả, Tết Trung thu, Tết Đoan Ngọ, Tết Trùng Thập (Tết của các thầy thuốc), Tết Hạ Nguyên, Tết Trung Nguyên, Tết Táo Quân, Tết Hàn Thực, Tết Thanh Minh, Tết Thượng Nguyên... trong đó quan trọng hơn cả đối với người VN là Tết Nguyên Đán. Hai chữ “Nguyên Đán” có gốc chữ Hán, trong đó “Nguyên” có nghĩa là sự khởi đầu hay sơ khai và “Đán” là buổi sáng sớm, như vậy Nguyên Đán ở đây được hiểu là ngày đầu tiên của một năm mới âm lịch, tức là ngày mùng một tháng Giêng ta. Để tiễn biệt năm cũ đi, đón năm mới, từng gia đình và toàn xã hội tổ chức lễ Tết Nguyên Đán bằng những hoạt động liên quan đến tinh thần và vật chất, việc chuẩn bị Tết là công việc quyết định cho lễ tết, không

những phải có tiền để mua sắm đồ Tết, hàng Tết từ bánh chưng, thịt rươi, hành tỏi, hương hoa quả, câu đối, sắm quần áo mới, sửa sang nhà cửa... mà còn phải có không khí “rộn ràng” sắc xuân, mọi người phải khấn trương và kính cẩn trong khi sắm Tết, tất cả phải thuần khiết sạch sẽ để dâng cúng Tết.

Tết Nguyên Đán là Tết cổ truyền của dân tộc, ngày Tết cũng là ngày rất thiêng liêng và trọng đại, đó là ngày mang lại niềm hy vọng mới, xóa hết buồn phiền xui xẻo của năm cũ, hứa hẹn một năm mới tươi vui, hạnh phúc và tràn đầy may mắn tựa như những lời chúc trên tấm thiệp chúc Tết được gửi đến mỗi nhà từ trước Tết. Tuy là Tết cổ truyền của dân tộc, nhưng tùy theo đặc điểm của từng vùng miền của đất nước, từng thời gian hoặc theo những quan niệm về tôn giáo khác nhau, nên Tết có thể có nhiều hình thức, nhiều phong tục tập quán khác nhau, nhưng chúng ta vẫn có thể chia ra làm hai loại chính: phong tục đón Tết với gia đình và đón Tết với xóm làng, làng giềng. Trong đó, đón Tết với xóm làng xuất phát từ xưa xã hội VN được tổ chức theo hệ thống làng xóm, trong đó làng là đơn vị nhỏ nhất. Đón Tết với xóm làng gồm có: Dựng nêu, hái lộc đầu xuân, các đám hội xuân như thi hát, thi đánh vật, thi chèo thuyền, thi cờ người... Trong khi đó, để chuẩn bị cho Tết gia đình, thông thường một gia đình VN dành ra gần một tháng để chuẩn bị cho ngày Tết, như dọn dẹp nhà cửa, chuẩn bị các món ăn, sắm sửa áo quần... đi liền với đó là những phong tục đón Tết với gia đình như: đi thăm mộ tổ tiên, đưa ông táo về trời, rước vong linh ông bà, xuất hành, “đập đất”, chúc thọ, lì xì...

Người VN quan niệm: mùng Một Tết cha, mùng Hai Tết mẹ,